

حقوق شهروندی یک‌ از شاخص‌های امروزی شدن

سجاد حیدری فرد

شهر

شهروندان به عنوان اعضای یک جامعه در حوزه‌های مختلف مشارکت دارند و در برابر حقوقی که دارند، مسئولیت‌هایی را نیز در راستای اداره بهتر جامعه و ایجاد نظم بر عهده می‌گیرند. توجه به حقوق شهروندی را می‌توان دستیابی از سوی شوراها دنبال کرد. در یک نگاه جامع شوراها در بطن خود، کلیدواژه حقوق شهروندی، را دارا می‌باشند؛ زیرا فلسفه وجودی خود شوراها بندهایی از تحقق معیارها و مولفه‌های حقوق شهروندی است.

نظام آموزشی و نویسندگان کتب درسی نقش

حیاتی در ارتقای حقوق شهروندی دارند

آموزش حقوق شهروندی نکته‌ای مهم و حائز اهمیت است که باید در جامعه، نهادینه شود. محمدجواد شهباء، دکتری جامعه‌شناسی فرهنگی در این رابطه بیان می‌کند: حقوق شهروندی اساس زندگی انسان مدرن محسوب می‌شود در دوره سنت انسان صاحب تکلیف بود و کمتر از حق و حقوقش سخنی به میان می‌آمد و نقطه تمرکز بسیاری متون فلاسفه و متفکران قرون وسطی و ما قبل آن بر بحث وظایف و تکالیف شهروندی است که ریشه در تعریفی متفاوت از انسان دارد.

او در ادامه افزود: اما در دنیای مدرن انسان در مرکز هستی قرار دارد و تمام قوانین و خواسته‌های او مورد تأکید است. بنابراین حقوق شهروندی یکی از مهمترین شاخص‌های امروزی شدن است و جامعه بدون حضور شهروندان صاحب حق و حقوق و کرامت قابل تصور نیست، البته روشن است تکالیف شهروندی نیز وجود دارد.

این جامعه‌شناس بیان می‌کند: اینکه در واقع تکالیف و حقوق شهروندی هر دو هستند ولی وزن حقوق نسبت به گذشته بیشتر شده است البته در قرآن

نیز بر آن تأکید شده «لقد کرما بنی آدم»

او پیرامون ارتقا حقوق شهروندی ادامه می‌دهد: ارتقا حقوق شهروندی از موضوعاتی که حوزه سیاست در مورد آن حساس است و با توجه به نگاه دولت‌ها و میزان برخورداری از صبغه دموکراتیک آنها تفاوت بین آنها وجود دارد از جهتی نظام آموزشی و نویسندگان کتب درسی نقش حیاتی در این رابطه دارند. آموزش این حقوق توسط شهرداری‌ها، متولیان مذهبی، سخنرانان، روزنامه‌نگاران نیز اهمیت دارد. افراد می‌توانند با مطالعه و مطالبه‌گری از کبان حوزه عمومی و حقوق شهروندی محافظت کنند و اطلاعاتشان را با دیگران به اشتراک بگذارند و ارگانها هم با توجه به اهمیت جایگاه و کرامت شهروندان می‌توانند حقوق شهروندی را نصب العین خود کنند.

حقوق شهروندی از مباحث مهم هر نظام حقوقی

است

فیروزه شیخ کرمی، فعال فرهنگی بابیان اینکه با گذشت قرون متمادی از برخوردهای قهری با جرایم و حصول کمترین نتیجه از اعمال مجازات صرف برای مجرمان، کارشناسان علوم اجتماعی به این نتیجه رسیدند که علاج واقعه را باید قبل از وقوع اندیشید، گفت: هم اکنون در بسیاری از کشورهای توسعه یافته موضوع پیشگیری از وقوع جرم و نیز فاصله گرفتن از برخوردهای قهری صرف، به یک اصل بدل شده و همواره مورد توجه دولتمردان بوده است به تبع این امر، تنظیم‌کنندگان قانون اساسی نیز بر این موضوع گرایش و تأکید ویژه داشته‌اند و از این رو موضوع پیشگیری از وقوع جرم را که یک مقوله اجتماعی است را طی بند ۵ اصل ۱۵۶ قانون اساسی در حوزه وظایف قوه قضائیه قرار داده‌اند بستر سازی برای کاهش ارتکاب جرم،

ساماندهی ابقشار آسیب پذیر نظیر زنان و کودکان و بررسی مشکلات آنها در محاکم، توجه به معضلات اجتماعی و حل آنها در راستای کاهش آمار بزه و جرم و بررسی بسترهای جرم خیز و تلاش برای محو آنها همگی از جمله اقداماتی است که تحقق این بند از اصل ۱۵۶ قانون اساسی را امکان پذیر می‌سازد.

او در ادامه افزود: در این بین میبایست به مفهوم شهروند و شناخت حقوق شهروندی اشاره نمود. همچنین اداره کل اجتماعی و فرهنگی قوه قضائیه هم اکنون عهده دار وظایف فوق بوده و با ایجاد سامانه‌های نظام مند در بخش‌های مختلف خود، سعی در تحقق این اهداف دارد. در راستای نهادینه کردن هر یک از اهداف اقدامات متعددی صورت گرفته.

شیخ کرمی ادامه داد: مفهوم شهروندی را میتوان در مجموع جزو مفاهیم جدیدی دانست که با زندگی برخاسته از تجدد و فرهنگ انسان اجتماعی در هم آمیخته است. اهمیت حقوق شهروندی به حدی است که رابطه نزدیکی با جایگاه حاکمیت پیدا می‌کند و حتی برخی از کارشناسان بر این باورند که جامعه‌ای که در آن حقوق شهروندان نهادینه نشده باشد، رابطه مردم و حاکمیت دچار تزلزل می‌شود. به گفته او حقوق شهروندی از مباحث مهم هر نظام حقوقی است حقوق بشر که ناشی از کرامت ذاتی انسان عام الشمول است. اجرای حقوق بشر مستلزم رعایت حقوق شهروندی است. در مفهوم شهروند عنصر اصلی متعلق فرد به یک جامعه سیاسی است فرد واجد حقوق معین است شهروند به عنوان گروهی از مردم تعریف می‌شوند که می‌پذیرد دارای حقوق مشترکی هستند این حقوقی است خاص شهروندان نه سوی بیگانگان. به دلیل اهمیت حقوق شهروندی در